

кольорових ліногравюр «Київ», кримський гравер М. Благовіщенський кольоровими ліногравюрами «Осінь», «Судак», «Дош» та інші.

Отже, складним у створенні єдиної картини розвитку української станкової графіки є поєднання явищ різного роду: взаємне існування різних стильових напрямів (академізму, модерну, символізму), взаємодія різних зрізів культури – традиційних, архаїчних, новітніх. Становлення нової культури супроводжувалося повторенням різноманітних популярних історичних форм, завдяки чому відбувся наскрізний зв'язок по вертикалі різних історичних шарів. Оригінальність художньої мови виникла завдяки використанню традиційних мотивів і нових пластичних засобів творення образу.

Українська станкова графіка в історичній ретроспективі – це не один із видів художньої творчості, це одна з ланок культурної традиції.

Як цікаве і значне мистецьке явище українська станкова графіка помітно збагатилася скарбницею сучасної світової культури завдяки наполегливій роботі митців ХХ століття.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. В'юнник А. О. Мистецтво графіки.: Зміна. - 1964. - № 8. – с. 8-10.
2. Говдя П. І. Українське мистецтво другої половини ХІХ - початку ХХ ст. – К.: Мистецтво 1964 - 316 с.
3. Графіка львівських художників. 1939 – 1984. – Львів.: 1987. – 344 с.
4. Касіян В. І. Українська радянська графіка. – К.: Книжково-журнальна фабрика Головоліграфвидаву. - 1960 р. – 47с.
5. Яців Р. М. Львівська графіка 1945 – 1990. – К.: Наукова думка. – 1992. – 117 с.

Джоголик М.

Науковий керівник – доц. Маркович М. Й.

ШЕВЧЕНКІАНА У ТВОРЧОСТІ ЛЬВІВСЬКИХ ГРАФІКІВ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТОЛІТТЯ

Актуальність. Українська графіка завжди була предметом уваги мистецтвознавців завдяки різноманіттю технічних особливостей виконання; здатності активізувати уяву, фантазію та креативне мислення; значущості мистецької спадщини українських митців, що надає творчий стимул та слугує зразком для наслідування для сучасних художників. Значне місце у графіці займає Шевченкіана у творчості художників, яка бере свій початок від появи «Кобзаря» 1840 року. Адже до ілюстрування творів Т. Г. Шевченка звернулася численна кількість художників-графіків, кожен з яких по своєму відобразив розуміння творів нашого геніального поета. Отже, актуальність дослідження полягає в тому, що твори митців стали значним явищем вітчизняного мистецтва, що є досить важливим аспектом при дослідженні мистецтва української графіки.

Мета статті – на основі систематизації зібраного матеріалу стосовно періоду розвитку української культури у другій половині ХХ століття, об'єктивно дослідити мистецький внесок львівських графіків в українську Шевченкіану.

Методи досліджень. Значний творчий доробок львівських митців висвітлений, в основному, в мистецьких статтях, публікаціях, де описується їхня біографія і творчість, зокрема – ілюстрування творів Великого Кобзаря, що дає змогу впевнено говорити про специфічну інтерпретацію графічної Шевченкіани львівськими художниками-графіками.

Результати дослідження. Мистецька спадщина досліджуваних графіків розглянута з позицій образотворчого мистецтва і літератури, їхньої взаємодії в ілюстрації. Відповідність графічного твору до тексту досягалась професіоналізмом митців, їх сприйманням та власною творчою інтерпретацією. Подальші дослідження передбачається направити на вивчення Шевченкіани в більш ширшому контексті, не лише в творчості львівських графіків, а й митців з усієї України.

Графічна Шевченкіана другої половини ХХ століття характеризується співпрацею різних поколінь художників, які своїми творчими здобутками збагатили скарбницю унікальної спадщини українського мистецтва.

Серед графіків 60-их років, які зверталися до ілюстрування Шевченкових творів – Ярослав Музика, Михайло Курилич, Степан Коропчак, Софія Караффа-Корбут. Зверну особливу увагу на творчість С. Караффи-Корбут, яка справедливо вважається однією з найпалкіших прихильниць творчості Шевченка. Адже не проникшись твором, не зрозумівши його, не захоплюючись ним неможливо створити такі чудові багатосерійні цикли. Відповідно і графічним листам, створеним в техніці кольорової ліногравюри, «не було рівних в українському мистецтві 1960 років». Інтерпретація нею Шевченкового слова відгукнулася посеред майже сотні ліногравюр особливим авторським стилем і графічною мовою [1, с.150].

По-новому вирішували львівські графіки поетичні образи, прагнули знайти точне емоційне і кольорове рішення, відтворити своє розуміння твору через графічне мистецтво. Таке прагнення відчутне в роботах Євгена Безніска, де сюжетно-психологічні композиції чергуються з узагальненими, символічними. Його ілюстрації до Шевченкового «Кобзаря» глибоко просякнуті історизмом та експресивністю образів і характерів. Трагічні образи, їх конфліктність забезпечують їм місце серед найцікавіших тематичних гравюр [3, с. 63]. Особливість Є. Безніска – у детальному відтворенні подій Шевченкового твору, уникаючи

описовості. Графік спеціально поміщає образи в екстремальні ситуації, в яких людина долає найвищі морально-психологічні бар'єри [3, с. 64]

Оригінальний підхід до графічного відтворення Шевченкового слова знайшов львівський графік Зиновій Кецало, який працює переважно в естампній графіці. Він підпорядкував авторській волі всі виражальні засоби деревориту, лінориту, акватинти, меццотинто, офорту. Графік створив велику кількість творів («Каштанова алея в Седневі» 1976 р., «Липа Т.Шевченка в Седневі» 1980 р., «Сосни взимку в Седневі» 1993 р.), відвідавши усі місця, де побував Шевченко [4]. У своїх творах З. Кецало приділяє величезну увагу найдрібнішим деталям природи, професійно користуючись технічними можливостями офорту.

Новаторські художньо-образні рішення знаходимо у графіці Богдана Сороки, який відтворював біблійні мотиви поезій Шевченка («Давидові псалми», 1989 р.) Графік інтенсивно заповнює весь аркуш, вільний від зображення фігур, рядками із віршів Шевченка. Таким чином забезпечується комплексне сприйняття і графічного твору, і літературного, що характеризує тонке відчуття Б. Сорокою сьогодення у поєднанні з усвідомленням традицій української культури [2, с.2]

Серед відомих львівських графіків творчість Ярослава Нечая є недостатньо дослідженою. Але безсумнівно є його багатий творчий внесок у графічну Шевченкіану – близько двадцяти літографій, які ілюструють Шевченкові твори («Гамалія» 1989 р., «Гонта» 1991 р., «Берестечко» 1991 р., «Козак Голота» 1991 р.) Особливістю його робіт є вправне використання кольорової гами, символічного навантаження; звернення до філософських, моральних і психологічних проблем в поезії Шевченка [5].

Отже, інтерпретація львівськими графіками другої половини ХХ століття всього різноманіття образів сюжетів поезії Т. Г. Шевченка є надзвичайно багатою. Адже кожен з митців обирав техніку, тематику, жанр відповідно до власних переконань, поглядів і вподобань. Перша половина 1960-х років характерна домінуванню чітких, конструктивно-композиційних рішень, поступово переходячи до загострення характеру образів. Тоді в композиції стає все менше другорядного, і згодом образно-стильова структура львівської графічної Шевченкіани збагачується конфліктністю, драматичним зіткненням, що поглиблює зміст і ускладнює зображувальну форму.

Висновки. В результаті опрацювання літератури та вивчення творів українських графіків і їх творчого внеску в українську Шевченкіану, досліджено пошуки різних поколінь художників. Що свідчить про те, що традиції нашого народу не перериваються, а продовжуються разом з творчими інтерпретаціями львівських митців Я. Музики, М. Курилича, С. Коропчака, С. Караффи-Корбут, Є. Безніска, З. Кецала, Б. Сороки, Я. Нечая, які безсумнівно є найяскравішими представниками українського графічного мистецтва. Адже їхні роботи викликають захоплення не лише через досконалу техніку виконання, а й тим, що повертають глядачів в минуле України, в часи видатного Кобзаря, передаючи ту епоху, красу та багатство історичних образів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Запаско Я. Перо жар-птиці / Я. Запаско // Жовтень. – 1975. – № 3. – С. 150.
2. Сорока Б. Графіка. Каталог виставки / Б. Сорока. — К. – 1990. – С.2.
3. Яців Р. Львівська графіка / Р. Яців. – К. – 1992. – С.63.
4. Яців Р. Львівська графіка / Р. Яців. – К. – 1992. – С.64.
5. Голомша М. Інтерпретація Шевченкіани львівськими графіками другої половини ХХ століття [електронний ресурс]. – Режим доступу: http://librar.org.ua/sections_load.php?s=art&id=338

Данилів В.

Науковий керівник – доц. Маркович М. Й.

ХУДОЖНІЙ РОЗПИС НА СКЛІ ЗАХІДНОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ. ТРАДИЦІЇ ТА СУЧАСНІСТЬ

Постановка проблеми. Довгі роки розпис на склі залишався поза увагою дослідників, тому існує потреба у мистецтвознавчій оцінці. Дослідження дозволить поглибити вивчення та показати цілісність цього виду мистецтва Західного регіону. Широкий аспект дослідження розпису на склі розкриє маловідому сторінку цього виду мистецтва та сприятиме залученню творів до наукового обігу.

Метою статті є дослідження особливостей виникнення, та традиції розпису на склі західного регіону України та їхнього впливу на сучасність.

Аналіз досліджень і публікацій. Становлення та розвиток художнього вітражу та розпису на склі у Західному регіоні України на сьогодні практично не досліджені. Тому не має мистецтвознавчого аналізу цього важливого явища культури.

Питаннями відродження та збереження сакрального вітражу звертались І. Гах, Р. Грималюк, Г. Тищенко, А. Пронін. У своїх працях ці дослідники висвітлювали етапи становлення та розвитку храмового вітража у контексті мистецтвознавства.

Перше масштабне узагальнення історичного матеріалу стосовно розпису скла подано у працях Є. Мінухіна. Науковець розкриває широкий спектр питань, пов'язаних з розвитком вітражного мистецтва в Європі та СРСР у радянський період. Але розпис на склі є важливим, оригінальним і надзвичайно цікавим видом українського декоративно-прикладного мистецтва, самобутнє та яскраве явище національної культури з давньою традицією. Але нажаль на сьогодні воно є найменш осмислене і теоретично означене з